

Makói Független Ujság

POLITIKAI NAPILAP

Felelős szerkesztő: Dr. Kiss Pál.
FELELŐS SZERKESZTŐ TELEFON-SZÁMA: 63.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Dessewffy-tér 7. szám alatt.

Telefon szám 124.
Hirdetéseket díjazás szerint közlünk.

Kiadó és laptulajdonosok:
Dr. Kiss Pál és Lepsits Kálmán.

Tisza István

nagy ur. Tizezer holdas magyar mágnás. A mágnás volta újszerű. A nemessége ősrégi. A mágnásságára azonban jó rétegű patinát szerzett. Ő a legkonzervatívabb érzelmű ebben az országban. Tipikus középkori oligarcha. Maradibb szellemű, retrográdabb irányzatú a legaulikusabb magyar mágnásnál. Vas-kalapos, református-kerikális koponya. Jó ismerősei ráfogták, hogy két balkeze van. Amihez odaér, minden visszajára fordul. Zsarnok hajlamu, csökönyös és konok. Azt gondolja magáról, hogy ő körülötte forog a világ és az ő megfordított észjárása nélkül, tönkre megy Magyarország.

Mindez a sok finom jellemvonás nem volna baj, ha nem volna hatalma. Csakhogy a mostani kormányban is ő a hátmögötti mozgatója. Az ország vezető és „jó érzésű” intelligenciája, mondhatjuk bátorosan a dzsentrí, mind rája esküszik. Ennek is meg van a magyarázata. A mostani állapotokat örök időkre szeretné fentartani. Azt szeretné, ha megállithatná az időt. A haladásnak erővel gátat akar vetni és mi más kell a mostani hatalmon levő „értelmi osztálynak”? Mi más kell a mágnásoknak, azok kitarthatjainak, a vármegyéknek és a nem proletár intelligenciának? Maradás, feketeség, butaság, szegénység, kulturátlanság, ázsiai közigazgatás, szolgabíró stílus, protekció, henyélés, az ország pénzén való megélés, szóval azoknak az állapotoknak fentartása, amelyek ma viszik a sir felé ezt a veszni indult országot.

És ez a vezérpolitikus, ez a csökönyösen konzervatív országrontó holnap Aradra vonul, hogy beszámolót mondjon. Be akar számolni arról, hogy ez a pénzzel, pálinkával, hivatali erőszakkal összeszedett többség mit akar. Be akar számolni arról, hogy ez a kormány tiporta a sárba legszentebb palladiumunkat, a sajtószabadságot. Be akar számolni arról, hogy ez a többség, amely a választói jog programjával türemkedett össze, az ő hatalmas és terrorizáló befolyása folytán nem akarja a népjogok kiterjesztését, nem akarja az általános, egyenlő, titkos választójogot. Be akar számolni arról, hogy az ő akarata, az ő befolyása vitte keresztül azt, hogy egy közgazdaságilag tudatlan volt főispán és szolgabíró ül bele a legfontosabb miniszteriumba, a kereskedelemügyibe, csak azért, mert az az ő jó barátja. Rámutatott arra, hogy nem a tudás a fontos, hanem a barátság, komaság, elv nélküli feladó politika, ezért jár a honorárium, a miniszteri szék. Be akar számolni arról, hogy a milliárdokat felhabzsoló hadsereg számára, amely az országnak fizetett ellensége osztrák

szelleménél fogva, újabb száz milliókat kell meggondolás nélkül megszavazni.

Mert ha beszámol, akkor csak erről számolhat be. Szép kis beszámoló lesz. Hogy milyen kedves eset készül Aradon holnap, mutatja az, hogy az aradi munkások az ő tiszteletére munkaszünetet tartanak. Ez a munkaszünet arra való, hogy méltóképen fogadják a rájuk nézve „előkelő idegent”. A munkások így titulálják. Hogy milyen kedves vendég a képviselő ur Aradon, mutatja az s hogy beszámolóját belépő jegyek mellett, szigorú személyazonosság igazolással tarthatja meg csak zárt helyiségben. Ő a közkedvelt, a várva várt, rendőrökkel, csendőrökkel és katonasággal őrzött képviselő. Őt várja tárt karokkal, szív repesve, epedő óhajással a nép, melynek legkedvesebb barátja. Holnap bevonulása diadalut lesz Aradon. Megy, lát, szónokol és győz.

Szegény feje. Azokat, akiknek ő olt zárt helyen szónokol, nem kell meggyőznie. Azok úgy is az ő barátai és barátai mindenkori, mindenképpen és minden áron a hatalmon levő többségnek. Ne azokat győzze meg. Ne azoknak szónokoljon, akik ugyis hasmánt csusznak előtte és hajbókolnak minden szavára, mint a kínai kulik. Győzze meg Aradváros népét, győzze meg Aradváros munkásságát. Azoknak papolja el, ha van bátorsága, hogy mit akar és ha ezeket meggyőzte, akkor igazán igazsága lesz. Így azonban minden cselekvése hiába való erőlködés, mely csak haragot és ellenállást fejt ki s mennél jobban duzzad az ár, annál borzalmasabb lesz annak idején a visszahatás, a pusztítás. De csak csinálja. Lelke rajta. Nincs még Magyarországának elég baja.

Országgyűlés.

— A képviselőház ülése. —

Üres padosorok előtt nyitotta meg ma délelőtt a képviselőház ülést Návay Lajos elnök. Üresek voltak a folyosók is s az elnöki csengőre csak gyéren bujtak elő a honatyák a márványfaló zugaiból s a turnusnak csak a látszata mentette meg a többséget a határozatképtenség kellemetlenségétől.

Csend van a nagypolitikában is. Berzeviczy Albert, hír szerint, még nem adta fel a reményét a béke megteremtésére, beavatottak szerint egyre halványul a lehetősége a békés kibontakozásnak. Különösen megnehezítette ezt Tisza előtérbe nyomulása, amelynek első látható jele Beöthy Lászlónak kereskedelmi miniszterré való kinevezése.

A mai ülést Návay Lajos alelnök fél 11 órakor nyitotta meg.

A tegnapi ülés jegyzőkönyvét észrevétel nélkül hitelesítették.

Az elnök bemutatta Kiskunfélegyháza és a budapesti népgyűlés kérvényét az általános választói jog tárgyában. Javasolta, hogy a kérvények adassanak ki a kérvényi bizottságnak.

Kun Béla ellenindítványára az ellenzék névszerinti szavazást kért.

Ezután felolvasták az interpellációs könyvet, melybe Huszár Károly néppárti az építkezési szerencsétlenségek tárgyában jegyzett be újabb interpellációt.

A Ház fél 1 órakor tér át az interpellációkra.

Ezután a névszerinti szavazások következtek, egész az ülés végéig, mely délután 2 órakor volt.

Olasz-Török háború.

Francia hadihajó Tripoliszban.

Toulon, október 18.

A „Leon Gambetta” páncélos Tripoliszba indult a francia alattvalók védelmére.

Újabb török jegyzék.

Konstantinápoly, október 18.

A „Moniteur” című török újság arról értesül, hogy a külügyminiszteriumban új jegyzék készül, melyben a porta közli a hatalmakkal, hogy lehetetlen meghatározni azokat a feltételeket, melyeknek alapján a békekötés megindítható volna. A kormány elment az előzékenység legvégső határáig, amennyiben ő maga volt az, aki a hatalmakat a békekötésre felhívta. De a felhívásának nem lett fogantaja. A jegyzék újból hangsúlyozza a porta békeszeretét, de viszont a kormány azt nem engedheti, hogy magát legyőzöttnek tekintse. A porta tehát kénytelen elutasítani magától azt a feladatot, hogy a békefeltételeket formulázza. Ez a hatalmak feladata és ha akarják a békét, a hatalmaknak kell intervenálni Rómában. A jegyzéket táviratilag továbbították a nagyhatalmaknál akkreditált nagykövetségeknek.

Békekötés előtt?

Róma, október 18.

Itt mindegyre jobban terjed a fel-fogás, hogy a békekötés megtörténik. S tényleg, rendkívüli mozgalmak élet tapasztalható kormány- és diplomáciai körökben. A különböző hatalmak képviselői állandó tanácskozásokat folytatnak a külügyminiszterrel, akinél naponként többször is érdeklődtek a háború eseményei és fejleményei felől. A legutóbbi napokban azonban csak a nagykövetek részéről történtek tanácskozások és ezek a gyakori látogatások a külügyminiszteriumban azt engedik sejtetni, hogy a békefeltételekről tanácskoznak, mielőtt az olasz csapatok teljesen megszállanák Tripoliszt. Törökországnak el kell készülnie arra, hogy ezt a tartományát

végkép elveszti és csupán az arabok feletti egyházi fenhatóságát ismerik el.

Tartalékosok passzív rezisztenciája.

Ala, október 18.

Katonai körökben nagy feltűnést kelt, hogy az olasz csapatok mozgósítása igen lassan történik. Ennek magyarázatát következők adják. A tripoliszi expedícióra eleinte az ország déli részeiben állomásozó hadtestek voltak kiemelve, de ezeket nem lehetett mozgósítani, mert a tartalékosok passzív rezisztenciát fejtettek ki. Erre az északi öt hadtestet mozgósították, ami két heti idővesztést jelentett.

Városi költségvetés.

Kevesebb lesz a pótdadó.

— Saját tudósítónktól. —

Makó, okt. 18.

Makó város számvevőossága összeállította a város jövő évi költségvetési tervezetét s azt ma terjesztette be további elintézés végett a polgármesteri hivatalhoz.

A javaslatból megállapítható, hogy igazán imponáló összeg, melylyel ez a mi koldus szegény városunk évente adminisztrál. Nem kevesebb, mint 634.711 korona 11 fillér, vagyis majdnem háromnegyedmillió korona szükséges háztartásunk el látására.

E kiadási szükséglettel szemben a város bevétele csupán 390.523 korona 42 fillért tesz ki, úgy hogy a költségvetési hiány 244.187 korona 62 fillér. Ezt a 244.187 korona 62 fillér hiányt a polgároktól beszedendő pótdadóval kénytelen fedezni a város.

E hiány fedezésére esik számvevői javaslat szerint I. az 1911. évre törvényesen megállapított 339408 korona 46 fillér egyenes állami adóra 63.72 százalék. II. tisztán 146287 kor. 24 fillér földadóra 5.71 százalék. III. A föld, a bányaadó és a pusztai haszonbérloknak ezen haszonbérletük után fizetett kereseti adója kivételével a többi adónemek 193.121 korona 22 fillérére 10.11 százalékos pótdadó.

Összehasonlíthatatlan a jövő évre eső fedezetet az ez évre esővel: az 1912. évi fedezet összege 390.523 kor. 42 fill. a múlt 1911. évi fedezet összege volt 346.295 kor. 91 fill. így az 1912. évi fedezet összege 44.227 kor. 51 fillérrel kedvezőbb, mint az 1911. évben volt.

Ez, a városra nézve kedvező eredmény onnan származik, hogy a képviselőtestület határozata folytán a marosi hullám térben lévő mintegy 80 katasztrális hold területet, amely eddig kevés jövedelmet hajtott, haszonbérbe adott s a haszonbér összege holdanként a 240 korona évi összeget is elérte.

Emelkednek továbbá a város összes ingatlanainak a jövedelmei is a városi jogok és javadalmak, továbbá a városi üzemek évről-évre nagyobb hasznot hajtanak.

Az 1912 évi szükséglet összege 634.711 korona 11 fillér. Az 1911 évi szükséglet összege 616.538 korona 66 fillér s így az 1912 évi szükséglet összege 18.172 korona 45 fillérrel emelkedett. Az emelkedések a városi közgyűlés és tanács határozatain alapulnak. 1911 évben a községi pótdadó utján fedezendő hiány 270.242 korona 75 fillért 1912 évben a községi pótdadó utján fedezendő hiány 244.187 korona 63 fillért tehát az 1912 évi pótdadó utján fedezendő hiány 26.055 korona 06 fillérrel kevesebb, mint az 1911 évi.

Az 1911 évre megállapított pótdadó százaléka az I. és II. csoport után 81.85 százaléka az I. és II. csoport után 84.73 százaléka a most beterjesztett előirányzat szerint pedig az 1912 évre kivetni javasolt pótdadó százaléka, az I. és III. csoportnál mutatkozó hiány után 73.83 százaléka, tehát 8.02 százalékkal, az I. és II. csoport hiánya után 69.43 százalékkal vagyis 12.30 százalékkal kevesebb, mint a folyó évben volt.

A város szükségleteinek kielégítése tehát a községi adó százalékának emelkedését nem vont maga után, sőt a fentiek szerint a pótdadó cökken.

A költségvetést november havi közgyűlésén tárgyalja le a város képviselőtestülete.

Járványos betegségek a városban.

Rosszak a közegészségügyi viszonyok.

(Saját tudósítónktól.)

Makó, okt. 18.

Ezt a hónapot méltán lehet nevezni a járványos betegségek hónapjának. A hirtelen öszre való időjárás a veszedelmes betegségeknek legkülönbözőbb fajait hozta magával városunkba s az ártó bacillusok myriárdjai röpködnek szerete a levegőben, halálos rémületbe ejtve a védekezni nem tudó lakosságot. Alig van része a városnak, hová valamely ragályos nyavalya el ne jutott volna s a járókelőket gyakran állítja meg a házak falára kiragasztott ijesztő vörös cédula: „Ragályos betegség.”

A polgármesteri hivatalba nap nap után tömegesen érkeznek be az orvosok jelentései, melyeknek megtételére törvény kötelezi őket, hogy itt és ott X. Y. valami ragályos betegségbe esett. Vörheny, roncsló toroklob, hasi hagymáz, torokgyík, typhus dühöng szerete a városban s különösen a gyermekek között szokásos betegségek (vörheny, roncsló toroklob, torokgyík) nagyon gyakoriak, kimélet nélkül szedve az apró áldozatokat. Növeli a rémületet az ázsiai kolera közelgő veszedelme, mely hogy utban van, sajnos, való, csak megérkezésének időpontja nem bizonyos.

Bizony elszomorító jelenség ez s a hatóságnak ugyan a sarkára kell állnia, hogy a ragályos betegségek dulásának valamiképp gátat vessen, mert Makó város közegészsége a legnagyobb veszedelemben jutott. Allításaink részbeni

igazolására álljon itt a hír, hogy a polgármester a mai napon a városi főorvos javaslatára bezáratta a Szt.-János-téri ovodát, mert az ovoda dadájának gyermeke himlőben megbetegedett s ez a betegség a többi gyermekek között is észlelhető. Mindenképpen helyesen cselekszik tehát a hatóság, ha a legéberebb figyelemmel őrködik a város „megrongált egészség állapotát” fölött s minden intézkedést megtesz, hogy a város közegészségügyi viszonyai a rendszer mederbe jussanak.

Munkás sorsa.

Szerencsétlenség a mezőhegyesi cukorgyárban.

— Lapunk tudósítójától. —

Makó, okt. 18.

A munkás sorsa, különösen a gyári munkásé állandó veszedelemben van. A hírlapok közléseiből is megállapítható, hogy semmiféle munkás ember sincs annyi veszedelemnek kitéve, mint a gyári munkás. Bármennyire betartsák is az óvintézkedéseket, a gyárak gépei között állandó veszedelem leskelődik a szegény munkásnépre.

A mezőhegyesi cukorgyárban mintaszerű a rend, betartanak mindenféle biztonsági intézkedést, mégis alig mulik el hét, hogy kisebb-nagyobb szerencsétlenség ne történne, sőt nem egyszer halálos kimenetelű katasztrófa is történik ebben a gyárban.

Mezőhegyesi tudósítónk most is egy szerencsétlenségről tudósít bennünket. Ez alkalommal azonban nem a gép, hanem egy munkásleány vigyázatlansága okozta a szerencsétlenséget.

Maga a szomorú eset különben a következő:

Ma délelőtt *Pera Mihály, Horoska Mária és Pozsár Mária* a süveg cukrok elrakásával voltak elfoglalva. A raktározás alkalmával *Pozsár Mária* egy süveg cukrot akart átnyújtani *Pera Mihálynak*, ki munkaközben lehajolt a padlóra, miközben *Pozsár Mária* a süveg cukrot kiejtette kezéből és az teljes súlyával *Pera Mihálynak* a nyakára esett.

Pera Mihály rémesen felkiáltott és azután összeesett. A szerencsétlen fiatal embert hordágyon szállították a kórházba, hol mindenféle megkísérletet az orvosok arra nézve, hogy eszméltre keltsék, de nem sikerült.

A fiatal ember még most is eszméletlenül fekszik és az orvosok állítása szerint aligha éri meg a reggeit.

A hatóság szigorú vizsgálatot indított annak megállapítására, hogy ebből a szerencsétlenségből kit terhel felelősség és ki követett el mulasztást?

Kiadó lakás.

A Megyeház-utca 20. ujszám alatti házambam egy

két szobás lakás

hozzá való mellékkeliségekkel együtt november 1-ére kiadó.

Értekezni lehet:

Leipnik Sándor bőrkereskedőnél

NAPI HIREK

Tájékoztató.

Naptár. Okt. 19. Csütörtök. Római kath. Lukács ev. Gör. kath: Október 5. Mamelta — Nap két 6 óra 22 perckor, nyugszik 5 óra 7 perckor.

Időjárás. A budapesti meteorológiai intézetnek Makóra érkezett jelentése szerint a következő időjárás várható: Tulnyomókn száraz idő várható, sok helyütt, főleg keleten éjjeli fagygyal. — Sargöny-prognózis: Száraz, keleten éjjeli fagy. Déli hőmérséklet: 9-4 fok Celsius.

Uj regényünk.

Szenzációs, idegizgató regényt kezdünk meg vasárnap, e hó 22-én, lapunkban. A regény, melynek címe *Az ördög kalapja*, az olasz társadalmi és papi élettel foglalkozik. Minden fejezete a mesészövés remeke, mely olvasóinkat állandó kíváncsisággal és idegizgalommal nyugtázi le. *Az ördög kalapja* című regényünk hetenkint háromszor, vasárnap, szerdán és pénteken jelenik meg könyvalakban lapunkban, ugy, hogy az olvasóink befejezése után bekötethetik.

— **Vertán István távozása.** *Krisztoffy Ferenc* halála óta az aradcsanádi takarékpénztár makói fiókjának igazgatója vezette sok szaktudással, megfelelő ismerettel. Ez idő alatt a közönségnek megkülönböztetett tiszteletét, nagyrabecsülését és bizalmát vívta ki *Vertán István* az aradcsanádi takarékpénztár makói fiókjának igazgatója. *Vertán István* kiváló modorával az aradi központ figyelmét is magára vont, azért most, midőn *Apor Gyula* halálával a központban megüresedett a titkári állás, a központi igazgatóság *Vertán István* a makói fiók igazgatóját ruházta fel ezen tisztséggel. *Vertán István* rövid időn belül elhagyja városunkat, hogy Aradon, a központban elfoglalja helyét, hol mint helyettes vezérigazgató eddigi fizetésénél jóval magasabb fizetés mellett fog működni. *Vertán István* távozása városunkban sokaknál kelti fel a sajnálkozás érzetét annál az általános rokonszenvvel fogva, melylyel iránta viseltettek, de egyben örömet is okoz, mert *Vertán István* távozása az ő haladását, fizetés tekintetében előléptetését jelenti. A makói megüresedett igazgatói állást *Bund Henrik*, a makói fiókjának főkönyvelője fogja betölteni, ki *Vertán István* méltó utóda lesz.

— **Bezárt ovoda.** *Galambos Ignác* dr. polgármester ma délelőtt *Paku Imre* dr. városi főorvos véleménye alapján bezáratta a Szent János-téri ovodát, a gyermekek között fellépett kanyaró járvány miatt.

— **Tanácsülés.** Makóváros tanácsa pénteken tartja meg rendes heti ülését *Galambos Ignác* dr. polgármester elnöklésével.

— **Bimbó hullás.** A hozzátartozókra egyformán fájdalmas, ha a késő agykorban következik be annak halála, kit szeretünk, kihez szívünk minden szála oda volt kapcsolva vagy ha a halál kiszámíthatatlan utjában a fejlődő kedves gyermeket ragadja el a szerető szülők kebléről. De talán a fájdalom mégis fájóbb, a lelki kín mégis hatványozottabb, ha a könyörtelen halál a szülők szemfényének, deldelgetett gyermekének oltja ki életét. Ilyen szomorú gyászest érte a

késő esti órákban *Dózsa Simon* dr. ügyvédet és családját. Kis gyermekük, az eleven temperamentumu, eszes kis *Zolti* két heti kínos szenvedés után kilehelte ártatlan lelkét. A sorvadó kórral szemben hiábavalónak bizonyult a szülőknek, a környezetnek önfeláldozó ápolása, az orvosoknak minden tudása, a sorvasztó kór ma este 9 órakor megsabadította az ártatlan kis gyermeket földi szenvedéseitől. Az élet fájáról lehullott egy fésző bimbó és e bimbó hullás mély gyászba borította a köztisztelőben álló ügyvéd családját. Vajha a gyászba borult családnak némi vigasztalást nyujtana az, hogy ez esetből kifolyólag az ő mérhetetlen fájdalomukban oly sokan és oly igaz részvételt osztozunk.

— **Díjnokok előléptetése.** Makóváros képviselőtestülete legutóbbi közgyűlésen felhatalmazást adott a polgármesternek, hogy a díjnokok 2 korona fizetését tetszése szerint 3 koronára vagy 2 korona 50 fillérré emelje. E felhatalmazás alapján *Galambos Ignác* dr. polgármester *Karancsy Szilárd* és *Papp Sándor* díjnokok fizetését 3, *Vojtás Nándor*, *Vidra József*, *Schattelasz József*, *Nagy Lajos* és *Takács János* fizetését pedig 2 korona 50 fillérben állapította meg.

— **Alaptőke emelés.** A „Makói takarékpénztár részvénytársaság” városunk szilárd alapokon nyugvó egyik legszolidabb pénzintézete legközelebb hatalmas lendületet ad eddig is már a legszelebb kerektekben mozgó s a legnagyobb magasságot elért üzleti forgalmának. Az intézet igazgatósága ugyanis ma dr. *Dózsa Sámuel* elnöklete alatt ülést tartott, melyen elhatározta, hogy november 26-ikára rendkívüli közgyűlést hív össze, mely elé azt a javaslatot terjeszti, hogy az intézet eddigi 600 ezer korona alaptőkéjét 1 millió 200 ezer koronára emelje fel.

— **Terjed a kolera.** A szomszédos Torontálmegey Kumán községében, valamint Krassószörénymegey Alsólopuka községében több halálos kimenetelű kolera eset fordult, miért is a miniszter mindkét községet kolera vesztes területnek minősítette, amiről ma értesítette Csanádvármegye alispáni hivatalát.

— **Szabadságot kérő tisztviselő.** *Galambos Zoltán* városi segédmérnök, hivatkozással betegségére, ma újabb hat hónapi szabadságidő engedélyezése iránt fordult a város polgármesteri hivatalához. A kérelem fölött pénteki ülésében határoz a városi tanács.

— **Felhívás a makói nyömdataulajdonosokhoz.** A esanádmegeyi általános tanítóegylet kiadásában egy tanügyi lap fog megjelenni mintegy 1-1 fillérnyi terjedelemben havonként egyszer mintegy 200 példányban. A makói tulajdonosok felhívattak, hogy zárt ajánlataikat a lap előállítására nézve *Székely Lipót* igazgató-tanító egyesületi alelnökhöz három nap alatt beadni sziveskedjenek.

— **Adományozás.** A mai nap folyamán az új zsidó templom építésére, valamint az orgona beszerzésére ismételten többen fizették be az izraelita hitközség tagjai közül felajánlott adományait. Így a templomépítési alapra fizettek: *Politzer Jenő* 200, *Horovitz Herman* 100, *Vészi Dezső* 50, *Gellér Béla* 20 koronát; az orgona beszerzési céljaira: *Löwenbach Benedek* 30, *Dózsa Lajos* dr. és *Hegyi József* 25—25 koronát.

— **Dohány tolvaj.** *Vágási János* dohánykertész 52 kilogramm dohányt lopott el *Verzár Sándor* kunagotai nagybirtokos tanyájáról, — de rajta vesztett, miért is most feljelentették a kir. ügyészségnek.

— **Csendélet Kovácsházán.** A református kovácsközi csendélet az éjjeli őrzőalkalmával két veszedelmes csavargót tartóztatott le Pál András és Varga Pál személyében, kiknek mindegyike rovott multu és mindegyike büntönyt viselt gazember. Letartóztatásuk alkalmával is fel voltak szerelve mindenféle betörő szerszámokkal, továbbá vasbotokkal és csákányokkal. Minthogy nem tudták igazolni, hogy a sokféle rabló eszközt miért hordják éjnek idején magukkal, az őrzőalkalmat mindkettőt letartóztatta és megindították ellenük a vizsgálatot, mert nagyon valószínűnek tartja a rendőrség, hogy a rovott multu embereknek sok új bűn terheli a lelkét.

— **Lopás.** Ma délelőtt Korhétz Celesztin lakásáról hurcolkodás közben elloptak egy darab 1870 évi m. kir. nyeresémi kölesön sorsjegyet 440 korona értékben. Korhétz azonnal jelentést tett a rendőrségnek, hol megindították a nyomozást, de egyúttal a törvényszéknek is megtették a lépéseket a sorsjegy megsemmisítése iránt.

— **Szerencsétlenül járt kocsis.** Gyaponyi József Iritz Izsó kocsisa ma délelőtt kocsin nagyobb terhet hozott Szegedről. Mikor kocsiával Ferenczallása és Klárafalva alá ért, a gyeplőt kiejtette kezéből. Ijedtében a gyeplő után kapott, miközben lebukott a magasán megrakott kocsiáról és oly szerencsétlenül, hogy a lovak közé esett, melyek megijedtek és a terhes kocsiat keresztül húzták a szerencsétlen kocsis testén. A kerekék Gyaponyi Józsefnek a mellén mentek keresztül és súlyos belső sérüléseket szenvedett. A szerencsétlen kocsisit klárafalvi emberek szállították be Makóra, hol egyenesen a megyei kórházba szállították, hol azonnal ápolás alá vették. Gyaponyi állapota súlyos ugyan, de nem veszélyes. Mindannak dacára az orvosok állítása szerint gyógyulása két-három hetet vesz igénybe.

— **A tengerfenék titkai.** Nekünk, a tengeről messze, szárazföldön élő embereknek fogalmunk sincs arról, hogy milyen nagy világ van a miénk körül, a mi láthatnánk, a tenger 5—6000 méter mélységű vize alatt. Egészen különálló világ ez a miénk, amelynek meg vannak a maga uralkodói, alattvalói, nimfák, tündérek, cetek, óriás ragadozó halak, stb., stb., de ezek se élnek már háborítlanul, megjelenik közöttük az ember, rakja a kábel s állandóan ott dolgozik a buvárélet a mélységben, amelyet Abonyi Sándor dr. nagyon szépen írt meg s olyan sikere volt a budapesti tudományos Urániában, hogy hónapokon át le nem vették a műsorról. A híres darab holnap, csütörtökön este kerül bemutatásra a makói Urániában, még pedig a közönség érdeklődését tekintve, bizonyosan zsúfolt ház előtt. A darabot Mihelics Károly főgimnáziumi tanár olvassa fel.

— **A gőzgépezők és kazánfűtők legközelebbi képesítő vizsgái** Szegeden november hó 5. napján délelőtt 8 órakor a felső iparisiskolában fogják megtartani. A vizsgálati kérvények kellően felszerelve a m. kir. ker. iparfelügyelőséghez (Tisza Lajos-körút 61.) beküldendők.

— **Anyakönyvi hírek.** Házasságra jelentkeztek: Siket Sándor Juhász Etellel, Bobojovics Lajos Grécezi Máriával. Házasságot kötöttek: Kocsis Lajos József Erzsébettel, Nagy Lajos Sári Viktóriával. Elhaltak: Paku Sándor 3 éves, Szabó Rozália özv. Mayer Sándorné 85 éves korában.

A mágnásoknak, dzsentriknek s ezek uszályhordozóinak nem kell az általános, egyenlő, titkos választói jog, mert félnék attól, hogy ha ez bejön, a magyar közélet nem lesz tovább az ő mindenféle, léhűtő pereputyáknak kalácsot adó menedék-helye!

A kínai forradalom.

— Saját tudósítónktól. —

London, október 18.

Az Exchange Telegraph Company egy távirata jelenti Hankauból, hogy a kormány serege a várostól négy kilométernyire ütött tábor, míg a forradalmárok a külföldi városrész közelében állottak fel azért, hogy elejét vegyék a támadásnak. A pekingi kormány ugyanis kezességet vállalt a külföldi diplomáciával szemben, hogy az idegen alattvalóknak nem lesz bántódásuk. Sah kínai tengernagy kilenc ágyunaszáddal megérkezett és Vuconggal szemközt vetett horgonyt. — A hadihajók ágyuzni fogják a kikötőt. Hankauban van az angol tengernagy is és átvette a vezetést a brit hajóraj fölött.

Berlin, október 18.

Hankauban a vidékről összecsendült csőcselék fenyegetően viselkedett a német kolónia ellen s erre a német hadihajók csapatokat küldtek a városba. — A német konzulátus olyan, mint egy haditábor. A tengerészek a Leipzig, Tiger és Vaterland legénysége. Közvetlenül azután, hogy a német matrózok partraszállottak, a csőcselék megtámadta a Mandsu városrészt, amely határos a külföldiek lakta negyedével. — A német tengerészek szétverték a gyűlést, de azt nem akadályozhatták meg, hogy a fosztogató banda menekülés közben csóvát ne vessen a házak fedelére. — A város több helyütt kigyulladt.

Rémítő

sok pénzt adnak hölgyeink szövetre, holott, ha ruháikat szakembernél csináltatják, a fele fazon díjat megtakaríthatják a szöveten.

Tegyen kísérletet Katona András női-szabónál, aki most jött haza Budapestről, ahol a

legmodernebb szabászatot és a legjobb izlést sajátította el.

Egy próbarendelés mindenkit meggyőz, hogy kevés szövetből a legdivatosabban és legolcsóbban készíthetők a kosztümspeciálításokat.

Magamat a n. b. hölgyközönség pártfogásába ajánlván, maradtam kiváló tisztelettel:

Katona András

Makó, (Stentzky-ház.)

Varró- és tanuló leányok felvételnek

Mérleg-kiállítás

Makón

Halász Á. gépraktárában

legújabb mérlegekből.

Érdemes megnézni.

Egy jó házból való fiu

tanulóul

jó fizetéssel felvétik a Makói Független Ujság nyomdájában.

Közgazdaság.

A makói piacról.

Makó, okt. 18.

Mult tudósításunk óta a piac helyzete több változáson ment keresztül.

A gabonaneműek, különösen a buza állandó árhullámzásnak volt alávetve, majd az árak emelkedtek, majd megint estek, utóbb 20 fillérrel kisebb árban lehetett csak a búzát értékesíteni. Ez a börzei speculatio folyamánya, egy szükséges rossz, melyről nehéz véleményt mondani, de soha megszűnni nem fog.

A takarmány-félék, különösen a kukorica oly árt ért el, melynél magasabbra már, ugymondhatjuk, senkies emlékezik. Az ó-kukoricáért hallatlan magas árt kérnek, elérte a 21 kor. 60 fillért, míg új kukoricáját a termelő 19 koronától 20 koronáig akarja értékesíteni. A hagyma-piacon a helyi piac rendkívül szilárd volt; míg a külföldön a kereslet meglanyhult. A helyi piacot irányítja a spekulatio, mely szeretné az árakat felszűrtetni, hogy aztán készletét nagyobb árban értékesíthesse. Az ár, mit eddig helyben fizettek, tulmagas volt, előrelátható volt az árverés, amely tényleg bekövetkezett. A hét elején már 17 koronát fizettek 100 kg-ért vereshagymáért, de a realis kereskedelem tartózkodott a vásárlástól. A mai piacon már visszaesett az ár 16 koronára és még várható árvisztaesés.

Fokhagyma üzletelen, a nagy kínálattal szemben a kereslet igen lanyha. E cikkben még további áresés várható.

Gabona árak:

Buza:	22—22.20 K.
Ó-kukorica:	18—19 "
Új-kukorica:	16— "
Árpa:	17.50— "

Az árak 100 kilogrammonként értendők.

Hagyma árak:

Vöröshagyma:	17—17.50 K.
Foghagyma:	15—16 "

A hagyma árai 100 kilónként értendők.

Makói Uránia-színház.

Első tudományos előadás a makói Urániában csütörtökön, este 8 órakor itt először a budapesti Uránia legnagyobb sikerű darabja,

A tengentének titkaiból.

Két felvonásban, 200 színes és számos mozgó képpel. Irta: Dr. Abonyi Sándor.

Felolvasó: Mihelics Károly tanár ur.

Előadás pontosan 8 órakor kezdődik.

Tisztelettel:

Az igazgatóság.

Naponta kapható

friss must

özv. Iritz Sámuel cégnél.

Regény.

Ezerszer a halál torkában

(Egy idegen földrészekbe szakadt magyar ember csodás kalandjai.)

Elbeszéli: Ő maga. (67) VIII.

Ugató krokodilusok.

Midőn a furcsa fagyűrűn kívül egész sereg hatalmas krokodilt vettem észre, amint iszonytató banbán ránk bámultak a galyak közt s némelyek borzasztóan katagáltak öblös szájukkal, ami nem engedett kételkedni szándékaik fölől.

Yamba megmagyarázta nekem, hogy kénytelen volt menedéket keresni ebben a különös, de megfelelő helyen, mert a krokodilok nagy tömegekben rajzottak a folyó eme részén.

Könnyen utat tört a tutajjal a fák ágai közt s a mint áthatott rajtuk, megint összehuzta őket. A bős szörnyetegek bizonyára utat törhettek volna zárt helyünkre utánunk, de úgy látszik nem tartották ezt lehetségesnek s beérték azzal, hogy kívül maradhatnak.

Itéljük meg tehát helyzetünket — csekély élelmiszer-készlettel, egy törékeny lapos járművön, amely a facsúcsok közt lebegett s a szoros értelmében ostrom alá fogva egy sereg utálatos krokodil által!

Azt sem tudhattuk, meddig tartat beborzónözésünk.

Szegény kutyánk is roppantul meg volt ijedve s nyihogva és reszkette húzódott meg számalmasan a Yamba és az én bátorító szavaim és simogatásom dacára.

Megvallom, hogy én is nagyon meg voltam ijedve, mert a szörnyetegek időnkint nagyon sajtáságos és elrémítő hangokat adtak — melyek az oroszán ordításához hasonlítottak.

Óra-óra után ott ültünk az ingó tutajon, hőn imádkozva, hogy az undok hullók hagyjanak el bennünket s hagyják békén folytatni utunkat. Amint a szürkület lekezdett szállni a roppant vízfelületre az volta a szándékom, hogy merész kirohanást teszek ostromlóink zárt sorai közt, de Yamba visszatartott s figyelmeztetett, hogy biztos halál volna megkísérleni a kitérészt ilyen félelmes körülmények közt.

Beállt az éj. Hogy irhatnám le borzalmaim? Még most is, hogy e sorokat írom, hallani vélem ama borzasztó állapotok szünetlen ordítását s a végtelen víztükrök halk ringását. Gyakran közel voltam a kétségbeeséshez, érezve, hogy nincs többé semmi reményünk.

Reggel felé mindazáltal a krokodilok valamely uszó dög szimatja után vetették nyilván magukat s mindnyájan oda hagytak bennünket s tutajunk ismét gyorsan és csendesen uszott lefelé a folyón. (Folyt. köv.)

Valódi, tiszta kék-szilva

pálinka

teljesen szeszmentes 1 frt. literje Iritz Sámuel özv. cégnél.

Hirdetéseket jutányos áron vesz fel a kiadóhivatal.

NŐI FELÖLTŐK ÓRIÁSI VÁLASZTÉKBAN!

Legujabb őszi- és téli ujdonságokban:

szines angol áruból, posztóból, bársonyból
o o o és selyem-plüssből. o o o

o o Bébé- és leányköpenyek, felöltő különlegességek. o o
Mértékszerűtlen rendelések elsőrangú munkásokkal
saját műhelyünkben a leggondosabb kivitelben
készülnek.

Menyasszonyi kelengyék! Fehérneműek!
Ágynemű, francia és angol párna, ing, hálókabát, nadrág- és
fűzővédő, paplan lepedő!

Csecsemő-
kelengyék!

Keresztelő párnák, fejkötők és him-
zett piqé paplanok.

Női bluzok a legizlésebb kivitelben.

Szörmeárúk,

boák, muffok a legegyszerűbbtől a
legfinomabb kivitelig.

Legujabb divatu

női- és leánykalapok!

Posztó, biber, selyem, bársony- és
gyászkalapok állandóan raktáron.

Diszítések és alakítások
a legujabb divat szerint.

Pártos E. és Tsa Makó. Főtér, (az
Otthon kávéház mellett)

Rikkancsok feltételnek

Tánciskola megnyitás!

Tisztelettel értesitem a nagyér-
demű közönséget, hogy folyó évi
o o o október hó 20-án o o o

Őszi táncanfolyamomat

megnyitom, melyre beiratkozni
mindenkor lehet, Barcsay-ut 8.
o o szám alatti házáznál. o o

Tisztelettel:

Érdeky József

okl. táncitanító.

Különleges pálinka-árjegyzék.

5 éves kajszin-barack pálinka

literje 1 frt. 50 kr.,

10 éves kajszin-barack pálinka

literje 2 frt.

Valódi ó-törköly pálinka

literje frt. 20 kr.

Iritz Sámuel özv. cégnél

Valódiságot szavatosságot vállalacég.

A Jókai-utcában, (ezelőtt
Vigur-utca) 1408. szám alatti

h á z

szabadkézből eladó. — Érte-
kezhetni lehet ugyanott a tu-
lajdonossal Fodor Jánossal.

Egy jó órát szerezhethet magának

vagy divatos arany- és ezüst ékszereket m. kir. fémjellel
ellátva rendkívül jutányos árak mellett.

Menyasszonyoknak és vőlegényeknek 10 százalék áren-
gedmény. Erős vasuti és munkás órák pontosan besza-
bályozva jótállás mellett. Régi nagy tört aranyat a leg-
magasabb árban veszek vagy új tárgyakra becserélem.
Különlegességek divatos női órákban és ékszerekben.
Midőn biztosítom a n. é. közönséget a legszolidabb
kiszolgálásról, b. pártfogásukat kéri

VIDOR MANÓ órás- és ékszerész

Makó, (főtér) az „Otthon“-kávéház mellett.

AZ ÖRDÖG KALAPJA

cimen szenzációs, érdekfeszítő és idegizgató regényt kezd a jövő vasárnaptól,
október hó 22-től kezdve

A MAKÓI FÜGGETLEN UJSÁG

A regény az olasz társadalmi és pápi élettel foglalkozik. Minden fejezete a mese-
szöveg remeke. Az olvasót állandó kíváncsisággal és idegizgalommal nyugtázza le.

Ez a hatalmas regény

hetenként háromszor, vasárnap, szerdán és pénteken,

a Makói Független Ujság mellékletein

KÖNYVALAKBAN

o o jelenik meg, úgy, hogy az olvasó a regényt befejezése után beköthetheti. o o
Olvasóink most már két regényt olvashatnak egyszerre, ami a téli hosszú esték
unalmasában nagy szórakozást nyújt.

Ezentul is mindent megteszünk olvasóink kedvéért, hogy a fokozódó olvasási
igényeit kielégíthessük.

A Makói Független Ujság.

Nyomatott a „Makói Független Ujság“ villanyerőre berendezett műintézetében Makón.